302845 - Yüce Allah Meleklere İhtiyaç Duymadığı Halde Neden Kainattaki Bazı Şeyleri Onlara Yaptırır?

Soru

Yüce Allah Kendisi Yapabildiği Halde Neden Bazı Görevleri Meleklere Yaptırır?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Birincisi:

İman esaslarından biri de meleklere imandır. Yüce Allah her meleği yerine getireceği bir görevle görevlendirmiştir. Bu görevlerden bazıları da kainattaki doğa olaylarıdır. Yüce Allah şöyle dedi: "Derken işi bir düzen içinde evirip çevirenlere," (Naziat 5)

İbn Kesir r.h şöyle dedi: Ali, Mücahid, Ata', Ebu Salih, el Hasan, Katede, el Rabi b. Enes, el Suddi; bu ayetin tefsirinde bunların melekler olduğunu söylemişlerdir. El Hasan ise şöyle eklemiştir: Yüce Allah'ın emriyle yeryüzünde ve gökte işleri evirip çevirirler. Bu anlamda ihtilaf etmemişlerdir. (Tefsir b. Kesir 8/313)

Şeyh Abdurrahman el Sadi r.h, "Derken işi bir düzen içinde evirip çevirenlere," ayetinin tefsirinde şöyle dedi:

Yüce Allah'ın yağmur, bitkiler, ağaçlar, rüzgarlar, denizler, embriyolar, hayvanlar, Cennet, Cehennem ve diğer şeyler gibi yer ve gök aleminin birçok işini yönetmek için görevlendirdiği meleklerdirler. (Tefsir el Sadi s.908)

İbn Kayyım r.h şöyle dedi:

Göklerde ve yerde olan cisimlerin, yıldızların, güneşin, ayın, rüzgarların, bulutların, bitkilerin ve

hayvanların tüm hal ve hareketleri göklerin ve yerin görevli melekleri aracılığıyla gerçekleşir. Zira yüce Allah şöyle buyurmuştur: “Derken işi bir düzen içinde evirip çevirenlere,” (Naziat 5) Başka bir ayette: “Sonra işleri paylaştıranlara andolsun ki…” (Zariyat 4)

İşte bunlar meleklerdir. Bu iman ehli ve resullerin nezdinde böyle bilinir...

Kur'an ve Sünnet, meleklerin çeşitlerini zikretmiş ve her meleğin farklı yaratıklardan sorumlu olduğunu açıklamıştır. Dağlardan sorumlu melekler, bulut ve yağmurdan sorumlu melekler, yaratılıncaya kadar sperm işini idare eden rahim melekleri, insanı koruyan melekler, yaptıklarını kayda alacak ve yazacak melekler, ölümle ilgili işlerden sorumlu melekler, kabirde sorguya çekecek melekler, gök cisimlerini hareket ettirmekten sorumlu melekler, güneş ve aydan sorumlu melekler, cehennemden sorumlu olan ve ateşini yakan melekler, cehennem ehline azap vermekle sorumlu melekler; Cenneti idare etmek, inşa etmek, ağaç dikmek ve orada nehirler yapmak için görevli melekler mevcuttur. Melekler yüce Allah’ın en büyük askerleridir. (İğaset el Lahfan 2/842)

İkincisi:

Her ne kadar melekler birtakım işlerle görevli olsalar da bu işlerini ancak Allah’ın izniyle gerçekleştirirler. Nitekim melekler sadece Allah’ın emirlerini yerine getirirler.
İbn Kayyım r.h Şöyle dedi:

“Melek” sözcüğü meleklerin sadece bir işin yerine getirilmesi için elçi olduğunu ifade eder. Onların hiçbir şeyde müdahaleleri yoktur. Bilakis emir sadece Bir ve Kahhar olan Allah’ındır. Melekler sadece Allah’ın emirlerini yerine getirirler. Ayette şöyle geçmektedir:

“Onlar Allah’tan önce söz söylemezler ve hep O’nun emriyle iş görürler. Allah, onların önlerindekini de arkalarındakini de (yaptıklarını da yapacaklarını da) bilir. Onlar, O’nun razı olduğu kimselerden başkasına şefaat etmezler ve hepsi O’nun korkusuyla titrerler.” (Enbiya, 27-28)

“Üzerlerinde hâkim ve üstün olan Rablerinden korkarlar ve emrolundukları şeyleri yaparlar.” , “O ateşin başında gayet katı, çetin, Allah’ın kendilerine verdiği emirlere karşı gelmeyen ve kendilerine emredilen şeyi yapan melekler vardır.”

O'nun emri dışında gökten inmezler, O'nun izni dışında hiçbir şey yapmazlar. O’na kulluk eden kerem sahibi kullardırlar; bazıları safta durur bekler, bazıları O’nu tesbih ve tenzih eder. Her birinin bir konumu olup o konumu aşmazlar. Ne eksik ne de fazla, sadece emredildikleri şeyi yaparlar. (İğaset el Lahfan 2/843)

Üçüncüsü:

İslam dininde kesin olarak bilinen bir şey vardır: Yüce Allah, ister bize göstermiş ister bilgisini gizli tutmuş olsun, büyük bir hikmet olmaksızın bir davranışta bulunmaz.

Şeyh İbn Useymin r.h’a cinlerin ve insanların yaratılışının hikmeti soruldu.

Şöyle cevap verdi:

Bu soruya geçmeden önce yüce Allah yarattığı ve meşrulaştırdığı şeylerle ilgili genel bir kurala dikkat çekmek istiyorum.

Bu kural, Yüce Allah'ın hikmet sahibi olmasıdır. Ayette şöyle geçer: “Ve O her şeyi bilendir, hikmet sahibidir.”, “Şüphesiz Allah hakkıyla bilendir, hikmet sahibidir.” Buna benzer birçok ayet, kâinat kuralları ve şeriat hükümlerinde her şeyin bir hikmet gereğince yapıldığını gösterir. Yüce Allah’ın yarattığı her şeyde bir hikmet vardır. Bu hikmet bazen varlığında bazen de yokluğunda olur.

Yüce Allah; ister vacip ister haram, isterse mübah olsun bir hikmet olmaksızın hiçbir hususu meşrulaştırmaz.

Fakat hikmetler içeren evrensel veya şer’i hükümler; bazen bizim tarafımızdan bilinir, bazen bilinmez. Veya bazı insanlar tarafından bilinip bazıları tarafından bilinmeyebilir. Bu, Allah’ın verdiği ilim ve anlama kabiliyetine bağlıdır. (Mecmu Fetava İbn Useymin 1/87).

Dördüncüsü:

Yüce Allah’ın hikmetinin mükemmelliği, Müslümanın kabul ettiği bir şeydir ve ona teslim olmak imanın esaslarından biridir.

İmam Şafii r.h şöyle diyor: Yüce Allah onu ve mahlûkatı, Peygamberinin diliyle dilediği gibi kendine kulluk ettirmiştir. Onun, ne de hiç kimsenin yüce Allah'ın bunu neden, nasıl veya herhangi bir görüşün etkisi yapıldığını soramaz. (El-Um 10/16).

Bunu bilmesi, Müslümanı nefsini tezkiye etmekle meşgul olmaya teşvik eder. Müslümana fayda sağlamayan; aksine aşırılık, şüphe ve vesvese doğuran meselelerle meşgul olmasına izin vermez.

İbn Ebu'l-İzz el-Hanefi r.h şöyle dedi:

Biliniz ki kulluğun ve Allah'a, kitaplarına ve peygamberlerine imanın temeli teslimiyet olup emir, yasak ve şeriat hikmetlerin ayrıntılarını sormak değildir.

Bu nedenle yüce Allah, kendi peygamberine iman eden ve onun getirdiklerine inanan bir peygamber ümmetinin kendilerine emredilen veya yasaklanan şeylerin hikmetini sorduklarına dair bir bilgi vermemiştir. Eğer öyle yapsalardı peygamberine inanmamış olurlardı, bilakis itaat etmiş ve teslim olmuşlardır.

Bildikleri hikmeti kabul eder bilmedikleri hikmetlerin üzerinde durmazlardı. Peygamber onların katında bu konuların sorulmasından daha büyük bir konumdaydı.

Dolayısıyla bu ümmetin selefi; akıl, ilim ve marifet bakımından en mükemmel ümmet olması itibarıyla Peygamberine: "Allah bunu neden emretti? Neden şunu yasakladı? Bunu neden takdir etti? Bunu neden yaptı?" diye soru sormadı. Çünkü bunun imana ve teslimiyete aykırı olduğunu, İslam'ın ancak teslimiyet ölçüsünde sağlanabileceğini biliyorlardı.

Yüce Allah, sadece güç ve kudreti nedeniyle değil mükemmel hikmeti, merhameti ve adaleti nedeniyle yaptığından sorgulanmaz. (Şerh El-Tahaviyye s. 261-262).

Yüce Allah şöyle buyurmuştur:

"Rabbin, dilediğini yaratır ve seçer. Onların ise seçim hakkı yoktur. Allah, onların ortak koştuklarından uzaktır ve yücedir." (Kasas 68)

Beşincisi:

Bir Müslüman, meleklerin eylemleri üzerinde dikkatlice düşündüğünde yüce Allah'ın hikmetlerinin bazı yönlerini görecektir. Zira yüce Allah'ın melekleri ve onların eylemlerini yaratması, O'nun Rububiyetinin ve Uluhiyetinin mükemmelliğini gösterir. Bir Müslüman bu meleklerin yaratılışının büyüklüğünü, çokluğunu ve kendilerine verilen işlerin yüceliğini, bununla birlikte onların yüce Allah'ın emrinden zerre kadar sapmadıklarını, aksine O'na itaat etmek için yarıştıklarını, yüce Allah'ın Rububiyeti ve Uluhiyetinin mükemmelliğini bilir.

Eğer bir dünya hükümdarı için askerlerin ve çalışanların çokluğu; onun saltanatının mükemmelliğine, yönetiminin sağlamlığına ve tebaasının ona itaatinin mükemmelliğine işaret ediyorsa o zaman yüce Allah ile ilgili bu durum, bu mana ile daha güzel bir şekilde anlaşılır; bu nedenle bu kadar yüce ve çok sayıda melek yaratmıştır. Yüce Allah şöyle dedi:

(Böyle iken) "Rahman, çocuk edindi" dediler. O, böyle şeylerden uzaktır, yücedir. Hayır, (evlat diye niteledikleri) o melekler ikrama erdirilmiş kullardır. Onlar Allah'tan önce söz söylemezler ve hep O'nun emriyle iş görürler. Allah, onların önlerindekini de arkalarındakini de (yaptıklarını da yapacaklarını da) bilir. Onlar, O'nun razı olduğu kimselerden başkasına şefaat etmezler ve hepsi O'nun korkusuyla titrerler. İçlerinden her kim, "Allah'tan başka ben de şüphesiz bir ilâhım" derse, böylesini cehennemle cezalandırırız. İşte biz zalimleri böyle cezalandırırız." (Enbiya 26-29)

Ayrıca vahiy metinlerini inceleyen kimse; meleklerin varlığı ve görevli oldukları işlerle ilgili bilgi edindiğinde Allah'tan tam manasıyla korkar, sakınır ve O'nu hakkıyla sever, rahmetini ümit eder.

Vahiy metinlerinde azaptan sorumlu melekler ve kulun amellerini kayıt altına alan melekleri öğrendiğinde kulun korkusu ve sakınması artar. Buna karşılık rahmet ve koruyucu meleklerle ilgili bilgi edindiğinde Rabbine karşı sevgisi ve rahmetine olan ümidi artar. Tüm bunlar Allah'ın emrettiği gerçek kulluğun gerçekleşmesine neden olur.

Yüce Allah şöyle dedi:

"Bizim ayetlerimize ancak, kendilerine bu ayetlerle öğüt verildiği zaman secdeye kapanan, kibirlenmeksizin Rablerine hamd ederek tespih edenler inanırlar. Onlar, korkarak ve ümit ederek Rablerine ibadet etmek için yataklarından kalkarlar. Kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden

de Allah için harcarlar.” (Secde 15-16)

Şeyh İbn Useymin r.h, şöyle dedi:

“Meleklere olan inanç harika faydalar sağlamaktadır:

- Yüce Allah'ın Büyüklüğünü, Kudretini ve Hakimiyetini İdrak Etmek

Çünkü yaratıkların büyüklüğü, Yaratıcının büyüklüğünü gösterir.

- Ademoğullarına Gösterdiği Büyük İlgiden Dolayı Yüce Allah’a Şükretmek

Zira bu meleklerin bazıları onları korur, bazıları amellerini yazar ve farklı amaçlar için farklı melekler vardır... (Mecmûu’l-Fetâvâ 6/ 89).

Şeyh; yazıcı meleklerin (Kiramen Kâtibin) yaratılmasıyla ilgili hikmeti şu şekilde açıklamıştır: Yüce Allah’ın her şeyi bildiği ve hiçbir şey kendisinden gizli kalmadığı halde yazıcı melekleri yaratması... Yüce Allah her şeyi düzenli yaratmış ve itinayla bir sistem içinde yerleştirmiştir. Dolayısıyla insanı başıboş bırakmamış ve insanoğlunun yaptıklarını kayıt altına alan melekler yaratmıştır. Oysa yüce Allah kulun ne yaptığını bilir, hatta yapmadan önce ne yapacağını da bilir.

Tüm bunlar; yüce Allah’ın insana verdiği değerin mükemmelliğini, onun muhafazasının kemalini, bu evrenin en iyi düzende düzenlendiğini ve en iyi disiplinde yönetildiğini göstermek içindir. (Fetava Nur 'ala al-Derb 1/185)